

РУДОЛФ ЩАЙНЕР
РУДОЛФ ЩАЙНЕР

ПЪТЯТ НА ПОЗНАНИЕТО

ЯВЯВАНЕТО НА ХРИСТОС

В ЕТЕРНИЯ СВЯТ И ПОДГОТОВКАТА

НА ХОРАТА ЗА НОВОТО ИДВАНЕ

НА ХРИСТОС

ЧРЕЗ ЕТЕРНОТО ВИЖДАНЕ

НЕРЕДАКТИРАН ПРЕВОД

изготвил: ПЕТЪР ИВАНОВ РАЙЧЕВ – сканиран от копие

СЪДЪРЖАНИЕ

	СТР.
1. ПЪТЯТ НА ПОЗНАНИЕТО.....	3
2. ЯВЯВАНЕТО НА ХРИСТОС В ЕТЕРНИЯ СВЯТ И ПОДГОТОВКА НА ХОРАТА ЗА НОВОТО ИДВАНЕ НА ХРИСТОС ЧРЕЗ ЕТЕРНОТО ВИЖДАНЕ Карлсруе, 25 януари 1910 г.....	16

ПЪТЯТ НА ПОЗНАНИЕТО

Всеки човек може да добие познанието на Духовната Наука, което е предмет на настоящата книга. Заключение като тези, които тя съдържа, представляват един мисловен образ на висшите светове. И те съдържат първата стъпка към личното ясновидство. Наистина човекът е едно същество на мисълта. И той не може да намери пътят на познанието, който му подхожда, освен когато вземе за изходна точка мисълта. Когато предложим на неговата мислителна способност един образ на висшите светове, тя не ще остане безплодна, даже ако в самото начало в този образ ние виждаме само разказ, отнасящ се за някои факти на висшите светове, за които той не би имал едно лично познание. Мислите които му се предават по този начин, съставляват те самите една сила, действието на която се продължава в неговия мисловен свят. Би било погрешно да се мисли, че упражняването на мисленето върху един мисловен образ от този род е едно излишно повторение, една претовареност. Това би означавало да се приписва на мисълта стойността на една несъстоятелна отвлеченост. У този, който притежава духовното познание, тя е непосредствен израз на това, което той вижда духом. Предадена на друг човек, тази мисъл се превръща в неговия дух в един зародиш, от който ще се роди плодът на познанието.

Ако в името на едно висше познание и презирайки всяка работа на мисленето, някой би искал да се обърне към други сили, които съществуват в човека, той би забравил тогава, че мисленето е най-висшата способност, която човек притежава в сетивния свят. Следователно на този, който ни задава въпроса: "Как мога аз сам да постигна висшето познание на Духовната Наука?", ще отговоря: "Започнете да се учите, като слушате тези, които го притежават" И ако той ми отговори: "Аз искам чрез самия себе си да постигна това, не искам да зная какво са видели другите", ще му кажа: "Само като усвоиш техните учения ще можеш да преминеш първата степен, която води към личното познание". Той би могъл да ми възрази още, че го подбуждам към сляпо вярване. Но не се касае той да вярва, или да не вярва в това което му се съобщава, а да слуша в дух на съвършено безпристрастие. Истинският духовен изследовател никога не изисква сляпа вяра от тези, към които той се обръща. Ето казва той опитностите, които съм имал в духовните области на съществуването: аз ви ги разказвам. Но той знае, че като съобщава своите опитности на другите и прониква техните мисли с тези опитности, дава им една жива сила, която ще им помогне в тяхното духовно развитие.

За да разберем добре това, трябва да помислим, че науката за световите

на духа и на душата дреме цялата в дълбините на човешката душа. Ние можем да я пробудим следвайки "Пътя на познанието". Но освен знанието, което човек извлича по този начин из дълбините на неговата собствена душа, той може също да познае истинността на онова, което някой друг е придобил. Той може това, даже преди сам да е направил, една стъпка в Пътя на познанието. Внимателното разглеждане на изнесените факти, събужда у духа без предразсъдъци силата той да ги разбере. Несъзнателното познание на душата отговаря като ехо на духовните факти, открити от другите. И това ехо не е ни най-малко сляпа вяра, а естествена реакция на нормалното човешко схващане.

Това здраво схващане на духовните учения, трябва да бъде считано като една много по-добра изходна точка даже и за личното познание на духовния свят, отколкото съмнителните мистични медитации-съзерцания, или други похвати, чрез които много често се мисли, че се постигат по-висши действителности от тези, които ни предлага истинската Духовна Наука, достъпна за здравия и нормален човешки разум.

Ето защо трябва да настояваме върху необходимостта, която се налага на всеки, който желае да развие своите висши способности, той да предприема една сериозна мисловна работа. Важно е да се настоява върху този факт толкова повече, защото мнозина искат да станат ясновидци, но презират тази сериозна и скромна работа на мисленето. Мисленето, казват те - не може да ми помогне нищо, но усещането, чувството - само те са важни. На тях аз отговарям, че никой не може да стане ясновидец във висшия - истинския смисъл на думата, без да се е запознал първо, чрез работа с живота на мислите. Твърде често една вътрешна личност играе у тези хора нещастна роля. Те не съзнават това, защото тази личност взема формата на презрение към "отвлечената мисъл", към "празната спекулация". Но би значело да не зачитаме мисленето, ако го смесваме с кухото изграждане на отвлечените разсъждения.

Колкото "отвлечената мисъл" е способна да убие свръхсетивното познание, толкова живата мисъл може да стане негова основа. Без съмнение, би било твърде удобно да се стигне до висшето познание, като се избягва мисловната работа. Но ясновидството изисква вътрешна твърдост, устойчивост на душата, до който може да доведе само мисълта и без която не можем да стигнем никога до познанието на нещата и до нищо друго освен фантазмагории от несъстоятелни образи, освен до една смътна игра на душата, с която някои могат да се забавляват, но която няма никаква връзка с истинското проникване във висшите светове. Ако освен това размислим върху чисто духовните опитности, които очакват този, който действително прониква във тези светове, ще разберем също

и другата страна на въпроса. Ясновидството изисква човек да има съвършено здрава душа. А за тази душа не съществува по-добра хигиена от истинската мисъл. Нещо повече, това здраве е сериозно застрашено, когато упражненията, които водят до духовното развитие, не се основават на мисълта. Ако е вярно, че ясновидството прави човека със здрава и права мисъл и още по-добре надарен за живота, не по-малко вярно е, че всяко усилие с оглед развитието на душата, което е съпроводено със страх от работата на мисълта, всяко мечтателствуване в тази област водят към разстройване на фантазията и към погрешно схващане на живота. Няма нищо опасно за този, който прави усилие да постигне висшето познание, ако той държи сметка за направените тук забележки: но тези забележки трябва да представляват необходимото условие на тези усилия. Те апелират само към душата и духа на човека: те правят абсурден всякакъв страх, който би могъл да храни относно опасното влияние, което духовното развитие би могло да има за физическото здраве.

Напротив, предварителното отричане е вредно, защото то действа като отблъскваща сила, която пречи на този, когото въодушевява, да възприеме плодотворните сили. Сляпото вярване не е ни най-малко условие също, за развитието на органите на висшите сетива, но това развитие не е възможно без едно познаване на Духовната Наука и на света на мислите, който обхваща тази наука. Духовният изследовател казва на своя ученик: "Аз не искам от тебе да вярваш в това, което ти казвам, а да го мислиш, да проникнеш своя дух с него. Тогава от само себе си твоите мисли ще те доведат до там, да познаеш истинността на това, което те учи". Такова е състоянието на духа на духовният изследовател. Той дава на своя ученик необходимия подтик, но ученикът намира в себе си силата, която ще му позволи да познае истинността на дадените учения. В този дух трябва да бъдат засегнати данните на Духовната наука. Който има твърдото намерение да ги задълбочи със своята мисъл, може да бъде сигурен, че рано или късно те ще го доведат до личното ясновидство.

От горното можем да направим вече извод,кое ще бъде първото качество, което трябва да развие всеки човек, който желае да добие личното виждане на висшите действителности. Това е той да отдаде своя дух на всички откровения на човешкия живот, както и на онези на света, света извън човека, без задна мисъл и без предубеждение. Ако за даден факт си послужим предварително с едно съждение придобито по-рано от живота, ние си затваряме вратата за спокойното действие, което този факт би могъл да упражни върху нашия дух и което би ни позволило да схванем всички негови отношения. Ученикът трябва да може във всеки

момент да може да направи своя дух подобен на празна чаша в която ще се влее светът. Само моментите в които налагаме мълчание на всяко лично съждение могат да бъдат моменти на познание. Когато се намираме пред едно лице, за нас не се касае например дали сме по-умни от него, даже и най-малко разсъдливото дете може да научи на нещо и най-големия мъдрец. Ако този последният би искал да приложи своето разсъждение спрямо детето, колкото и голяма да бъде неговата мъдрост, тя не би била нищо друго освен едно почернено стъкло, което той би изпечил между себе си и откровението на това дете. Тази отдаденост на духа към откровенията на света изисква пълна вътрешна безпристрастност. Всеки човек, който проследи до каква степен притежава тази безпристрастност, ще направи за себе си странни открития. Ако някой иска да тръгне по пътя на висшето познание, той трябва да се упражнява да стане способен да изключва от един момент за друг всички свои предразсъдъци, цялата своя личност. При тези условия, естествено съществува, или предмета, който той наблюдава ще може да му се открие. Само една висша степен на безпристрастие прави възможно приемането на висшите духовни факти, които ни заобикалят от всички страни.

Възможно е човек да развие в себе си способностите, които това възприемане изисква, като има съзнание за целта, която трябва да постигне. Да опитаме, например, да не осъждаме никак хората, които ни заобикалят, да не оставяме нашето уважение към тях да се ръководи от симпатията, или антипатията, която изпитваме към тях, от интелигентността, или глупостта, която им приписваме, както обикновено се прави. Да направим просто усилие да ги разберем такива каквито са те. Това упражнение ще бъде особено полезно, когато ще имаме работа с хора към които изпитваме антипатия. Да наложим пълно мълчание на това чувство и да се оставим в пълна свобода на духа под впечатлението на всичко, което това лице върши. Това доказва, че отдаването на духа без задна мисъл и без пристрастия, са всички откровения на човешкия живот, което посочихме като първо условие за развитието на висшите способности, не включва заключването на личния разсъдък, или изоставянето на произвола на съзнанието. Тези последните не биха имали никакъв смисъл по отношение на едно дете, или пък когато се намираме в среда, която би могла да предизвика от ваша страна едно съждение - задръжте това последното и оставете се на своите впечатления без задна мисъл. Оставете нещата и събитията по-скоро те да Ви говорят, отколкото Вие да говорите за тях. И разпрострете този подход върху вашия мисловен свят. Подтиснете всякакъв личен елемент, който би породил

тази, или онази мисъл. Позволете на нещата и събитията свободно да родят мислите. Само при условие, че тези упражнения се преследват с най-дълбока сериозност, с най-голямо постоянство, те ще доведат до висшите цели на познанието.

Да се презират тези упражнения, това би значело да не се познава тяхната стойност. Който има опитност в тези неща знае, че благодарение на свободата на духа и благоговението са истински творци на силата. Като топлината, която се произвежда в котела на локомотива се превръща в двигателна сила, така и упражненията на безпристрастното отдаване на духа спрямо нещата се превръщат в човека, в зрителна сила в духовните светове. Тези упражнения са благотворни за това, което ни заобикаля - за неговото правилно възприемане. Но към това възприемане трябва да се прибави и правилното оценяване на това, което възприемаме. Докато имаме склонност да ценим себе си повече от заобикалящия ни свят, ние сами си отказваме всякакъв достъп до висшето познание. Който пред всяко нещо и пред всяко събитие на живота се изоставя на удоволствието, или на страданието, което изпитва става жертва на тази самомнителност. Защото неговото удоволствие и неговото страдание не му казват нищо за нещата, а само за самия него. Ако изпитвам симпатия към едно лице, тази симпатия не осветлява само върху моето гледище спрямо това лице.

Ако оставя моето съждение и моето поведение да зависят от моето чувство, аз оставям да преобладава моят личен характер, налагам го на света. Аз искам този последният да ме приеме такъв, какъвто съм, вместо да го приема в себе си и да му позволя да се прояви според силите, които действуват в него. С други думи аз допускам само това, което действува в съгласие с моят личен характер. Спрямо всичко друго управлявам една отблъскваща сила. Докато сме под влияние на света на сетивата, ние отблъскваме по този начин, особено всички влияния които не са достъпни за сетивата.

Ученикът на Духовната наука трябва да се научи да се отнася спрямо всички неща и същества като държи сметка за техния характер и за тяхната стойност. Симпатията и антипатията, удоволствието и страданието ще играят съществено нова роля. Не може да става въпрос да ги изкореним, да угасим всякаква чувствителност спрямо тях. Напротив, колкото повече развиваме в нас способността да не оставяме да произтича веднага едно съждение, или едно действие от всяка симпатия и антипатия, които можем да изпитаме, толкова повече нашата способност да чувствуваме ще стане по-нежна и по-тънка. Ние ще видим как симпатията и антипатията обличат един нов характер, когато наложим мълчание на

техния обикновен характер. Даже на пръв поглед и най-малко симпатичният предмет може да има скрити качества: той ги открива на човека, който не се оставя на своите егоистични усещания и чувства. Тези, които са се упражнили в това направление, имат една по-тънка обща чувствителност, отколкото другите хора, защото не се оставят заблудени от своята личност по начин да станат нечувствителни. Всяка наклонност, на която човека се подчинява сляпо, го прави сляп за истинската природа на нещата. Тя ни увлича, така да се каже, през нещата, докато напротив, ние трябва да им предложим нашата чувствителност, за да изпитаме тяхната реална стойност. От друга страна, когато престанем да се оставяме увлечени от егоистична радост, от всяко страдание, от всяка симпатия и антипатия и ние се ръководим вече от тях, ние добиваме по-голяма независимост спрямо променливите впечатления, които светът ни доставя. Удоволствието, което един предмет ни кара да изпитваме ни прави зависими от него. Ние изискваме себе си в него. Всеки, който подчинявайки се на своите променливи впечатления, се изгубва в своите радости и страдания, не може да следва пътя на духовното познание. Трябва да приемем спокойно удоволствието и страданието. Тогава ние преставаме да се изгубваме в тях, напротив тогава започваме да ги разбираме. Една радост, на която се отдавам, подяжда моят живот докато ме владее. Но аз не трябва да използвам радостта освен само, за да стигна чрез нея до разбирането на предмета, който я доставя. Аз не трябва ни най-малко да се изоставя обвързан от това, че този предмет ми доставя удоволствие, но трябва да изпитам това последното и чрез него да стигна до естеството на предмета. За мен удоволствието не трябва да бъде нищо друго освен откровение на качеството притежавано от предмета, който ми го е доставил: чрез него аз обогатявам своето вътрешно същество. Удоволствието и страданието, радостта и скръбта трябва да станат средство на изследователя за познаването на нещата. С това той не ще изгуби нищо от своята чувствителност спрямо радостите и скърбите, но ще ги владее, за да му открият те природата на нещата. Този, който се развива в това направление, познава какви учители са радостта и скръбта. Той ще чувства заедно с другите същества така техните думи ще му се открият. Изследователят няма да казва вече колко страдам!, колко се радвам!, но: какво ми казва това страдание, какво ми казва тази радост и на какво ме учи? Той предлага себе си, за да се изразят в него страданията и радостите на света. Това становище развива в човека едно съвършено ново средство за поведение спрямо нещата. Порано за него някое впечатление беше последвано от определено действие, поради простата причина, че той намираше в него удоволствие

или страдание. От сега нататък той оставя удоволствието и страданието да бъдат самите органи, чрез които нещата му казват това, което са всъщност. В него удоволствието и страданието се превръщат от обикновени чувства в органи за възприемане, в сетивни органи, които възприемат сетивния свят. Както окото, което възприема нещо, не действа чрез само себе си, но оставя ръката да действа, така удоволствието и страданието нямат никакво действие у изследователя, доколкото той ги употребява като оръдия за познаване, но те приемат впечатления и възприемана действителност е тази, която ги превръща в действие. Когато използваме по този начин удоволствието и страданието като предварителни органи, те изработват в нашата душа действителните органи, които ще ни отворят вратата на духовния свят. Окото е полезно за тялото само защото е орган, който предава сетивни впечатления.

Удоволствието и страданието стават очи на душата, когато престанат да имат стойност само за себе си и започват да откриват на душата чудната душа. Качествата, които посочихме по-горе, поставят духовния изследовател да получава впечатления от живота, който го заобикаля, без да претърпи опасното влияние на своята собствения личност. Но необходимо е още той сам да се приспособи към заобикалящия го духовен свят. Като мислещо същество той има право на гражданство в този свят. Но той не ще се ползува действително от него, освен когато съобрази своите мисли със вечните закони на Истината, на които се подчинява духовния свят. Защото само по този начин духовният свят ще може да действа върху него и да му се открие. Човек не може да се добере до Истината, когато се изоставя на мислите, които непрестанно преминават през неговия Аз. Защото тези мисли вземат тогава направлението, което им налага физическата природа, сред която те се пораждат. У човека, който се изоставя на мисловната дейност, която физическият мозък обуславя, светът на мислите е безпорядъчен, несъстоятелен. Всяка мисъл се появява, след това изчезва, прогонена от друга.

Ако слушаме разговора на две лица, или ако наблюдаваме себе си безпристрастно, ще имаме една представа за това, което тази колеблива на мисли представлява. Докато човек се подчинява само на целите, които физическият живот му предлага, действителността на съществуването се натоварва да го поправя в безпорядъчния ход на неговите мисли. Колко и несъстоятелни да са тези мисли, всекидневният живот налага на неговите дела законите на действителността. Аз мога да си съставя найчудноватия образ за един град, но ако искам да намеря пътя си в него, трябва да се подчиня на действителността на фактите. Механикът може да влезе в своето ателие с глава изпълнена с най-вихрени идеи, но зако-

ните на които се подчиняват неговите машини ще го доведат до действителните пропорции. В света на сетивата фактите непрестанно корегират мислите. Ако си съставиш за едно физическо явление, формата на едно растение едно погрешно схващане, действителността ще ти се яви и ще корегира моят мисъл. Това не става обаче, когато разглеждаме нашите отношения с висшите области на съществуването. Аз не ще открия тези области, освен когато вляза в тези светове въоръжен с една вече строго правилна мисъл. Защото тя е която трябва да ме ръководи тук, ако не, аз не ще намеря своя път. Духовните закони, които се проявяват в тези светове, действително не са съгъстени по подобие на физическите закони, следователно те не ми налагат принудата, която тези последните упражняват.

Аз не съм в състояние да им се подчинявам, освен дотолкова, доколкото моята собствена природа на мислещо същество е сродена със сигурен водач. Изследователят на пътя ще трябва да дисциплинира своята мисъл. Тази последната трябва, малко по малко, да престане напълно да следва само течението на всекидневният живот. Тя трябва да облече вътрешния характер на духовния свят. Човек трябва да се наблюдава и да се държи мислено в ръцете си. Не му е позволено да се оставя неговите идеи да се свързват по случайностите трябва да се подчиняват на строгия ред на мисловния свят и на строгите закони на мисълта. Човекът в своето качество е мислещо същество, би трябвало по някакъв начин непрестанно да си представя образа на тези закони. Всичко което се изплъзва от тези закони, той трябва да го забрани на своите мисли. Ако в него идва една любима идея и пречи на правилния ход на неговото размишление, трябва да я отстрани. Ако едно лично чувство се опитва да даде на неговите мисли едно направление, което не им е свойствено, той трябва да им наложи мълчание. Платон изисквал от онези, които желяели да влязат в неговата школа, да са следвали първо едно математическо обучение. Наистина, благодарение на нейните строги закони, които всекидневният ход на сетивните явления не изменя, математиката представлява една добра подготовка за този, който следва Пътя. Те го заставят, ако иска да напредва, да отстранява всяко смущение, всеки каприз на личността. Следващият Пътя се подготвя за своята задача, като владее всяка намеса на неговата воля в мисълта. Той се научава да се подчинява само на изискванията, които тази последната допуска в себе си. Така ще постъпва той винаги, когато поиска това, с цел неговите мисли да служат на духовното познание. Неговият мисловен живот трябва сам да стане образ на безпристрастното математическо разсъждение и дедукция. Следващият Пътя ще се стреми да мисли по този начин във

всички случаи. Тогава законите на духовния свят ще проникнат в неговия дух, докато той остава в пълно невидение относно тях, когато неговата мисъл облича несъстоятелния характер, които има. Една добре изправена мисъл е сигурна изходна точка, която ни позволява да се доберем до най-скритите истини. Но тези забележки не трябва да се вземат в тясногръд смисъл. Ако и математиката да представлява едно отлично обучение на мисълта, човек може да добие една чиста, здрава и жива мисъл без нейната помощ.

Следващият Пътя трябва да прилага към своите дела същите мерки, както и към своята мисъл. Неговите дела трябва да се подчиняват на вечните закони на Красотата и Истината, без да бъдат смущавани от личността. Ако предприеме някое действие затова, защото го е признал като правилно и ако неговото лично чувство не намира в това действие удовлетворение, ученикът няма право да го изостави поради тази причина. Но той не трябва, също така, да го преследва само за това, че то му доставя удоволствие, ако открие, че то не е в съгласие с вечните закони на Красотата и Истината. Във всекидневния живот, нашите дела се определят от удоволствието, или от ползата, която лично се надяваме да извлечем от тях. По този начин, ние налагаме на течението на живота в света направления свойствени на нашата личност. Ние не осъществяваме Истината, която законите на духовния свят предвиждат, а се оставяме водени от нашите прищевки. Човек действа в съгласие с духовния свят, само който се подчинява единствено на законите на този свят. Действията, които произтичат единствено от личността не пораждаат никакви сили, които могат да служат за основа на духовното познание. Следващият Пътя не ще може да се задоволи само да пита: "Кое ще ми достави полза, или успех. Той трябва да прибави още: "Какво съм признал за добро?" Той трябва се откаже от всяка прищявка и от всяка лична изгода от неговите дела. Такива са строгите закони, които той ще трябва да знае и да се подчинява. Тогава следвайки пътищата на духовния свят, цялото негово съществуване ще бъде пропито от законите на този свят. Той ще се освободи от всякакво насилие на сетивния свят: Човекът-Дух ще излезе от своите материални обвивки. Той ще навлезе в пътя на напредъка към духа и сам ще се одухотвори. Никой не трябва да казва: "Каква полза от всички решения, които мога да взема, за да следвам вече само законите на Истината, когато мога да се излъжа върху тази истина?" "Това, което е от значение, е съзнанието на духа, характерът който развиваме в нас. Даже този, който се излъгва, създава в себе си една сила, когато се стреми към Истината - тази сила ще го изведе на добрия път. Ако се е заблудил, тази сила ще го завладее и изведе - ще го води

към Истината. Да си казва човек: "Аз мога да се излъжа", това свидетелствува за едно вредно съмнение което показва, че той няма доверие в силата на Истината. Защото въпросът се касае да не надценяваме себе си до такава степен, че да си поставяме една цел съобразно с нашето егоистично гледище, а да се изоставим на духа по един безпристрастен начин, за да ни ръководи той. Личната воля на човека не може да претендира да управлява Истината, тази последната е която трябва да стане всесилна в нас, да пропие цялото ни същество и да направи от него един образ на вечните закони на царството на духовете. Ние трябва да се проникнем от тези закони, за да ги направим да лъчезарят в света. Следващият Пътя трябва да бъде господар на своята воля. С това той ще се изпълни със смирение и ще стане посланик на света на Истина и Красотата. И ставайки такъв, той ще се издигне до степен да участва в духовния свят. Така той ще се издигне от стъпало на стъпало по стълбата на развитието. Защото човек не може да достигне духовния живот само чрез съзерцание: той трябва да го живее. Ако ученикът съблюдава законите, които посочих по-горе, опитностите на душата, които се отнасят за духовния свят и живот ще облекат една съвършено нова форма. Те ще престанат да бъдат само вътрешни опитности, имащи смисъл само за него. Те ще станат душевни възприятия на висшите светове. В неговата душа всички чувства, удоволствието, страданието, скръбта и радостта стават органи подобни на физическите очи и уши, органи не само просто дарени със собствен живот, но които предават по безпристрастен начин външните впечатления. По този начин ученикът постига спокойствието и сигурността на душата, които са необходими за изследване на висшите светове. Една радост не ще го радва само, тя ще може да бъде за него и вестителка на качествата, които светът притежава и които той не познаваше до този ден. Една скръб не ще го изпълни само със страдание, тя ще може да му каже също, какви са качествата, които притежава съществото предизвикало скръбта. Както нашето око не иска нищо за самото него, ни показва пътя, който трябва да следваме, така удоволствието и страданието водят душата в нейния път. Такова е състоянието на равновесие на душата, до което трябва да стигне следващият Пътя. Колкото по-малко е удоволствието и страданието се изчерпват във вълните, които повдигат във вътрешния живот на ученика, толкова повече те ще активизират образуването на очи способни да виждат духовния свят. Докато човек е познат от удоволствието и страданието, те не ще го научат нищо. Когато той живее не в тях, а чрез тях, когато се освободи от чувството на своята личност, те ще станат за него органи за възприемане. Чрез тях той ще вижда, ще познава. Би било погрешно да

се мисли, че следващият Пътя трябва да стане студен и коравосърдечен човек, без радости и скърби. Удоволствието и страданието, съществуват в него, но когато той изследва духовния свят, те се превръщат, стават "очи" и "уши".

Докато живеем и изпитваме нещата по един личен начин, те ще ни откват в себе си само онова, което има отношение с нашата личност, но това е само тяхната преходна страна. Да оставим настрана това, което в нас е само преходно и да се съсредоточим върху чувството, което имаме за себе си, нашето себечувство, нашият Аз, върху това което е трайно. Тогава преходните елементи на нашето същество ще станат посредници, чрез които ще се открие вечният непреходен принцип на нещата. У този, който следва Пътя, трябва да се установи тази връзка, между неговото собствено вечно същество и вечният принцип на нещата. Даже преди да се е отдал на упражненията от рода на тези, които описахме и през време, когато ги изпълнява, той трябва да обръща своя дух към тази нетленна страна на съществата и нещата. Когато наблюдаваме един камък, едно растение, едно животно, един човек, аз трябва да си спомням, че във всички тях се изразява един вечен принцип. Трябва да мога да си задам въпроса: Кой е прочие вечният принцип на този камък, или на този човек? Кое ще надживее нейната сетивна същност? Не трябва да се мисли, че обръщайки по този начин своето внимание върху вечната природа на нещата, човек загасва в себе си безкористното наблюдение и схващането на всекидневния живот и че той се отдалечава от действителността. Напротив, всеки лист, всяко насекомо, ще ни открие безброй тайни, когато нашето око не ще бъде единствено което ги наблюдава, но чрез нашето око, нашият дух ще бъде погълнат в тях. Всеки блясък, всеки оттенък на цветовете, всеки звук не ще представи да бъдат за сетивата живи възприятия, но към тях ще се прибавят още безброй неща. Хората, които не са способни да наблюдават най-малките неща ще стигнат само до бледи мисли, до безжизнени мисли и не ще познаят духовното зрение. Важното тук е нашето състояние на духа. Степента до която ще можем да се издигнем, ще зависи от нашите способности. Да направим необходимото и да оставим останалото на нашето послешно развитие. Отначало трябва да ни бъде достатъчно да обърнем своя дух към нетленната страна на нещата. Като направим това, ние ще събудим в нас познанието за нетленното. Да чакаме то да ни бъде дадено. Това ще се сбъдне в подходящият момент за всеки човек, който чака с търпение и работи. Когато някой прави тези упражнения, той забелязва в себе си дълбоки промени. Всеки предмет прибавя към своето значение, или загуби от това значение, според отношението което има към вечният

принцип. Преценката, която имаме за света, се променя. Едно ново схващане се установява между чувството и околния свят. Преходното престава да ни привлича само с това, което само притежава в себе си. Човек открива, че участва във вечното и че е само символ на това вечно. И това вечно във всички неща започва той да обича. То му става близко, както по-рано за него беше преходното. И това ни най-малко не ни отдалечава от живота, а само ни научава да отдаваме на всяко нещо неговото истинско значение. Даже и нищожните неща в живота не ще минат вече покрай нас, без да оставят следи, Вие няма да се изгубите в тях и в тяхната игра. Търсители на духа, Вие ще познаете тяхната ограничена стойност, ще ги видите в тяхната истинска светлина. Вие бихте били много бедни, ако бихте искали да живеете в облачните висини, защото бихте забравили живота. От висините които достига истинския изследовател ще има ясен поглед и точно чувство за всяко нещо, които ще му позволят да даде на всяко едно от тях мястото, което му се полага.

Така за него се открива възможност да се освободи от неизброимите влияния на външния свят на сетивата, които възбуждат неговата воля във всички посоки. Познанието, което е придобил, му позволява да вгълби своя поглед във вечната природа на нещата. Преобразуването на неговия вътрешен мир му е дал способността да възприема тази вечна природа на нещата. Ето някои мисли, които получават за него твърде особено значение. Когато по собствена воля се определя за едно действие, той има съзнанието, че го върши съобразно вечната природа на нещата. Защото нещата изразяват в него своето вечно съществуване. Следователно той действа в посока на вечния ред на света, когато оставя неговото действие да бъде направлявано от вечното начало намиращо се в него. Той знае, че по този начин престава да бъде воден от нещата, а той е който ги направлява, ред присъщите им закони, които са станали закони на неговото собствено съществуване. Действието, което произтича от вътрешното съществуване, може да даде само един идеал, към който човек се стреми. Той може да бъде постигнат само в едно далечно бъдеще. Но следващият Пътят трябва да има в главата да познава ясно, че този е пътя, който трябва да бъде следван. Това е неговата воля за Свобода, защото за да бъде човек свободен, това значи той да действа чрез самия себе си. А това може да стори само онзи който черпи причините за своите действия от Вечното, в противен случай причините, които той търси, съвсем не са тези, които са свойствени на нещата. Противопоставяйки се на световния ред, той ще бъде победен от него. С други думи: Целта, която той ще постави на своята воля, не би била в края на краищата да се осъществи. Той не ще може да стане свободен. Прищявката

на съществото отделящо се от световния ред, намира своето собствено унищожение в последствията, които неговите дела носят!!!

Човекът, който знае да действа по този начин върху своя вътрешен живот, се издига постепенно до духовното познание. Упражненията на които се отдава, ще имат като резултат да открият на неговата висша възприемателна способност определени истини за духовния свят. Той ще научи действителния смисъл на наставленията, които са му били дадени относно този свят и ще ги намери потвърдени чрез неговата собствена опитност. Веднъж тази степен достигната, очаква го едно събитие, с което той ще срещне в този път. По един свободен начин, значението на който ще разбере едва тогава, когато получи това, което се нарича "Посвещение", от висшите духовни Сили, които управляват човешкият род. Той ще стане ученик на Мъдростта. Колкото по-малко това посвящение се свежда до една съвкупност от външни условия, на които човешкото същество би било подложено, толкова ние ще си съставим една по-точна идея за него. Аз мога само да посоча, какво става тогава с ученика. Той добива едно ново отечество, той съзнателно става гражданин на свръхсетивния свят. Източникът на знанията, които се вливат в него, се намира от сега нататък в една висша област. Светлината на разума не го осветлява вече отвън, той само е пренесен в центъра, от която той блика.

Загадките, които Светът поставя, се осветляват за него. От сега нататък той не ще разговаря с обектите на духовното творение, но със самия творец Дух. Собствения живот на личността не съществува вече през време когато той се отдава на духовното познание, освен като един съзнателен символ на Вечното. Съмненията относно духа, които още можеха да останат в него, изчезват, защото само този може да се съмнява, който се остава заблуждаван от нещата по начин, че не вижда духа, който ги изпълва и оживотворява. Понеже ученикът на Мъдростта е способен да разговаря със самия Дух, всички лъжливи външности, с които той е облякъл този последния, изчезват. Лъжливата външност, с която човек облича Духа е суеверието. Посветеният е надраснал суеверието, защото познава действителната форма на Духа. Свободата относно предразсъдъците на личността, на съмнението и суеверието, ето кое характеризира човека, които по "Пътя на познанието" е достигнал състоянието ученик. Това сливане на личността с общия духовен живот не трябва да се смесва с унищожаването на личността, с нейното заличаване във всемирния Дух. Това унищожение е несъвместимо с истинското развитие на личността. Напротив тази личност продължава да съществува в отношението, което тя установява между себе си и духовния свят.

Като символ на това съединение на отделния Дух с всемирния Дух, не трябва да избираме образа на различни кръгове, които се сливат в единствен кръг, за да се разтопят в него: напротив като такъв символ трябва да изберем образа на кръгове, които се сливат в един единствен кръг, за да се разтопят в него. Като такъв символ трябва да изберем образа на кръгове, всеки един от които е облечен в един добре определен цвят. Тези кръгове с различни цветове се поставят един върху друг, но всеки оттенък си остава неизменен.

Аз не ще се разпростра повече в описанието на Пътя. Колкото това беше възможно, аз го сторих в моята книга "Тайната наука, която е продължение на настоящата. Това, което казах тук за Пътя на Познанието би могло да даде повод за погрешно тълкуване. Някои биха могли да помислят че състоянието на душата, което препоръчвам, води след себе си едно отдалечаване от дейния, радостен и спонтанен живот. На това ще отговоря, че душевното състояние, което е благоприятно за непосредствената опитност в действителностите на Духа, не съставлява едно изискване, което трябва да обхване целия живот. Изследователят на духовното съществуване, може да добие способността да отвлича своята душа от действителността на сетивата, понеже това е едно необходимо условие за изследване без да стане чужд на живота. Но от друга страна трябва да признаем, че познанието на духовния свят, не само това, което човек добива следвайки Пътя, но и това което той дължи на разбирането на Духовната наука чрез здравия и свободен от предразсъдъци ум, води към едно истинско разбиране на сетивното съществуване и към развиване на една здрава душа.

ЯВЯВАНЕТО НА ХРИСТОС В ЕТЕРНИЯ СВЯТ И ПОДГОТОВКАТА НА ХОРАТА ЗА НОВОТО ИДВАНЕ НА ХРИСТОС ЧРЕЗ ЕТЕРНОТО ВИЖДАНЕ

Сказка държана в Карлсруе на 25 януари 1910 г.

Издадено от Мария Щайнер - по записки непрегледани

Когато човек се е занимавал известно време с духовно - научния светоглед и остави след това идеите, мислите и понятията, които добива чрез този светоглед, да действуват върху него, тези понятия му поставят най-разнообразни въпроси и той става все повече и повече последовател на Духовната Наука благодарение на това, че свързва тези въпроси, които същност могат да бъдат наречени въпроси на чувството, на сърцето на характера, накратко - въпроси на живота, с идеите на Духовната Наука. Тези идеи са такива, които не задоволяват само нашето научно любопитство, а които ни осветляват върху загадките на живота, върху тайните

на съществуването. И тези идеи и мисли стават плодотворни за нас едва тогава, когато не само мислим, чувствуваме и усещаме тяхното съдържание, тяхната стойност и тяхното значение, а когато се научим, така да се каже - под тяхното влияние да гледаме по друг начин света, който ни заобикаля. Тези идеи трябва, да ни проникнат с топлина, трябва да се превърнат в нас в импулси, в сили, в подтици на сърцето на душата. Те стават все повече и повече такива, когато отговорите, които получаваме на различни определени въпроси ни поставят нови въпроси когато сме водени по този начин от въпрос към отговор и отговорът става всъщност отново един въпрос, след това отново получаваме един отговор и така нататък. Чрез това ние напредваме в духовното познание и в духовния живот.

Трябва да мине още дълго време, докато стане възможно в публичните сказки да разкрием на човечеството по-интимните страни на духовния живот, но в нашите кръжоци би трябвало все повече и повече да е дошло времето, когато можем да говорим вече и върху по-интимни въпроси. При това винаги ще се случва така, че при дошлите нови членове ще бъдат изненадани чрез това, или онова, ще бъдат шокирани чрез това, което казваме за някои неща. Обаче ние не ще можем да напредваме в нашата работа, ако не бихме могли да се издигнем до разглеждането на по-интимни въпроси на живота изхождайки от духовното-научно изследване и по познание. Ето защо - даже когато, може би чрез това биха се родили недоразумения при онези от Вас, които са се вгълбявали по-малко време в духовния свят - ето защо казвам: Днес ние трябва да се спрем на някои по-интимни факти на духовния живот; духовното познание.

Един важен въпрос възниква без съмнение за нашата душа, когато мислим не само абстрактно идеята, мисълта за прераждането, за повтарящите се земни съществувания, а когато истински размишляваме, когато смислено се задълбочим в Този факт на духовния живот. Тогава с този отговор, който ни е даден в прераждането, с този важен плод на живота се свързват нови въпроси. Можем например да зададем въпроса: Щом човекът не живее само веднъж на Земята, щом той постоянно се връща във все нови и нови възплъщения, какъв е по-дълбокият смисъл на това, че живеем така повтарящи се земни съществувания? Общо взето на този въпрос се отговаря: благодарение на това ние се издигаме все по-високо и все по-високо. В по-късните земни съществувания ние изживяваме резултатите, плодовете на миналите земни съществувания и благодарение на това именно се усъвършенствуваме. Но това е горе долу все пак един общ, един абстрактен отговор. Само чрез по-точно познание на це-

лия смисъл на земния живот ние проникваме също и в значението на повтарящите се земни съществувания. Ако именно самата наша Земя не би се променяла, ако човекът би се връщал постоянно върху една Земя, която по същество би останала същата, тогава ние не бихме научили много нещо чрез редуващите се възплъщения, или прераждания. Тези възплъщения, или прераждания имат смисъл само чрез факта, че всъщност във всяко едно възплъщение, или прераждане ние научаваме нещо ново на нашата Земя. Този факт не се проявява така силно в кратки периоди: но когато обгърнем с погледа дълги периоди, както можем да сторим това, чрез Духовната Наука, тогава скоро констатираме, че епохите на нашата Земя приемат различна форма и ние постоянно научаваме нещо ново и нещо ново. Тук обаче ние трябва да разберем и нещо друго: трябва да разберем, че трябва да вземем под внимание тези изменения в самия земен живот. Защото когато така да се каже пропуснем, в определена епоха да изживеем, да познаем в тази определена епоха на нашия земен живот това, което може да бъде научено в тази епоха на земното развитие, ние наистина се връщаме отново в едно ново прераждане, но сме пропуснали именно нещо, не сме оставили да се влее в нас това, което трябваше да оставим да се влее в нас в предишната епоха. И тогава в следващата епоха не можем да приложим по един правилен начин нашите сили и способности.

Говорейки все още въобще, можем да кажем: Ето сега в нашата епоха по цялото земно кълбо върху нашата Земя е възможно нещо, което например не е било възможно за живеещите днес хора в тяхното предишно прераждане. Изглежда странно, обаче това е така, че то има определено, а именно голямо значение. В настоящото прераждане определен брой хора имат възможност да дойдат при Духовната Наука, а това значи да приемат в себе си онези резултати на духовното изследване, които могат да бъдат приети именно днес в полето на Духовната Наука, а това е духовното познание на нашата епоха. Без съмнение това би могло да се счита като нещо извънредно незначително: че някои хора се събират, като оставят да се влеят в тях познанията на духовното изследване. Обаче онези, които считат това за лишено от значение, те не разбират именно значението на прераждането, не разбират, че човек може да приеме в себе си нещо само през време на дадено възплъщение. Не го ли приеме, той е пропуснал нещо, което после ще му липсва за следващите прераждания.

Ето това е, което преди всичко трябва да приемем в душата си: Това, което днес изучаваме в Духовната Наука, то се съединява с нашата душа и ние отново го донасяме със себе си, когато отново слизаем на Земята в

едно следвашо прераждане.

И днес ние искаме да си създадем едно разбиране за това, какво значение има това за нашата душа. Тук ние трябва да свържем нещата с някои въпроси, които вече познаваме от други сказки и от това, което сте чели с някои факти на духовния живот, които са повече или по малко нови, или напълно непознати. Първо трябва да се върнем в минали епохи на нашето земно развитие. Казвали сме: Сега ние живеем в Петата епоха след великата Атлантска катастрофа. Тази Пета епоха е била предхождана от онази в която гръцките и римските народи са дали за земната воля главните идеи и главните чувства: нашата настояща епоха е била предхождана от Четвъртата епоха - Гръко-римската. На свой ред тази последната е била предхождана от третата - от Халдео-вавилоно-асиро-египетската епоха, тя пък от Древно-персийската и Древно-персийската от Древно-индийската. И ако отидем в миналото в още по далечни времена, тогава намираме, натъкваме се на Атлантската катастрофа, която унищожи един стар континент, една стара суша - древната Атлантида, която се е простирала на мястото заето днес от Атлантическия океан. Тази катастрофа унищожи постепенно континента Атлантида и даде формата на нашата днешна суша, върху която днес живеем. След това отивайки още по-нататък в миналото, бихме стигнали до още по-далечни минали епохи, които са съществували преди великата Атлантска катастрофа: бихме стигнали до онези култури и отношения на живота, които са се развили върху споменатия континент Атлантида и които наричаме атлантски култури и отношения, културите на атлантските раси. А тези култури са били предшествувани от още по древни състояния.

Когато обгърнем със поглед онова, което ни разказва историята - а историята не стига особено далече - лесно можем да изпаднем в положението да вярваме, че върху нашата Земя нещата винаги са изглеждали такива, каквито са днес /макар това вярване да е неоснователно и за по-кратките периоди/...,но не е така. Отношенията върху нашата Земя основно са се изменили и най-силно са се изменили душевните отношения. Душите на онези хора, които седят днес тук, са били възплътени през всички тези епохи на Земята в съответни тела и са приели в миналото това, което можеше да се приеме именно през онези епохи на земното развитие. Всеки път душите са развивали от епоха на епоха от едно възплъщение в друго - други способности. Нашите души са били съвършено различни отколкото днес, макар и да не са били може би толкова различни от днес през Гръко-римската епоха, обаче през Древно-персийската и Древно-индийските епохи те са се различавали много

силно от това, което са днес. Тогава нашите души са били надарени със съвършено други способности и са живеели при съвършено други условия през онези времена. А сега, за да се разберем добре по отношение на следващото, искаме да прекараме колкото е възможно по-ясно през нашия духовен поглед какви са били тези наши души, за да имаме веднага нещо пълно със значение - след Атлантската катастрофа, когато бяха възплътени в онези тела, които бяха възможни на Земята само през Древно-индийската културна епоха. Ние не трябва да схващаме тази първа индийска култура, така че тя се е проявила само в древна Индия. Тогава този индийски народ даваше само тона на културата, даваше най-важното в тази култура, но културата на цялата Земя беше друга и имаше особености, които носеха така да се каже отпечатъка на това, които ръководителите даваха за древните индийци. Ако разгледаме сега нашите души, каквито са били те тогава, на първо място трябва да кажем: Да, едно такова познание, каквото днешните хора имат - едно такова познание беше напълно невъзможно тогава. Едно такова ясно себе-съзнание, едно такова ясно азово съзнание не съществуваше тогава. Хората едва ли са помисляли, че имат един Аз. Вярно е, че този Аз вече съществуваше в хората като една сила, но познаването на Аза е нещо различно от самата сила на Аза, от действеността на Аза. Следователно хората не бяха още надарени с един такъв вътрешен живот, какъвто имат днес. Обаче в замяна на това те имаха съвършено други способности, имаха това, което често пъти сме назовавали вече като едно старо сумрачно ясновиждане.

Ако разгледаме човешката душа от онова време - през време на дневния живот, ще открием, че тя не се чувствуваше така като един Аз. Човекът се чувствуваше като принадлежащ на едно племе, на един /Аз/ народ. Като един член на племето, на народа стоеше отделният Аз и се застъпваше за цялата общност на племето и народа. Той не се чувствуваше още като един индивидуален Аз, както се чувствува днес. Това към което беше насочен неговият поглед, беше Азът на народа, Азът на племето. Така живееше тогавашният човек през време на деня, той не знаеше - така да се каже -, добре, че е един човек. Когато обаче след това идваше нощта, съзнанието му също не се затъмняваше така напълно, както това става при днешния човек, а през време на съня душата беше способна да възприема духовни факти и събития. Той възприемаше например около себе си факти, от които днешните сънища са само сенки, възприемаше духовни факти, духовни събития, духовни процеси, които не се отразяват като една действителност в днешните сънища. Такива възприятия имаха тогава хората, така че те знаеха: съществува един ду-

ховен свят. За тях духовният свят беше една действителност, обаче не благодарение на някакво логическо разсъждение, не като нещо, което се нуждае от доказателството, а защото всяка нощ те бяха в този духовен свят, макар и с едно тъпо съновидно съзнание. Но това не беше още главното. Освен съня и будното състояние съществуваха още и междинни състояния, през които човек нито спеше, нито беше напълно буден. При тези междинни състояния азовото съзнание още повече се заличаваше отколкото през деня, но в замяна на това - онова възприемане на духовните събития, онова съноподобно ясновиждане беше съществено по-силно отколкото иначе през време на съня през нощта. Така съществуваха междинни състояния, при които хората наистина нямаха себесъзнание, но бяха надарени с ясновидство. В такива състояния човекът от онези времена беше като в изстъпление, така че не знаеше нищо за себе си. Той не знаеше тогава: аз съм един човек, но знаеше: аз съм член на един духовен свят. В този свят аз мога да имам възприятия, зная че съществува един духовен свят. Тези бяха преживяванията на човешката душа през онова време. А още по-ясно беше това съзнание и този живот в духовния свят през време на Атлантската епоха, много, много по-ясно... Така следователно, че когато обгърнем с поглед това, ние гледаме в миналото към една епоха, в която нашите души притежаваха едно смъртно ясновиждане, което постепенно намаля в течение на развитието на човечеството.

Но ако нашите души биха останали с това съноподобно ясновиждане, ние не бихме могли да развием онова индивидуално себесъзнание, което имаме днес. Тогава ние никога не бихме знаели, че сме човеци. Ние трябваше така да се каже да изгубим онова съзнание за духовния свят, за да можем в замяна да развием азовото съзнание. В бъдеще ние ще имаме и двете форми на съзнанието, ще добием отново онова, което въпреки запазването на азовото съзнание дава пълното ясновидство, което днес може да съществува само у онзи, които е минал по пътя на посвещението. В бъдеще това ще бъде възможно за всички хора, да виждат отново в духовния свят и въпреки това да се чувствуват като един човек - един Аз.

Представете си сега още веднъж, какво е станало с човешките души. Душата е минала от едно вплъщение в друго: по-рано тя е била ясновиждаща, а по-късно идва все по-ясно и все по-ясно азовото съзнание, а с това също се ражда и възможността все по-ясно да разсъждава сама. Защото докато човекът виждаше все още в духовния свят и не се чувствуваше като един Аз, той не можеше също да разсъждава - да комбинира. Тази последна способност се разви все повече и повече, но в замяна

на това във всяко следващо въплъщение старото ясновиждане все повече намаляваше. Човекът живееше все по-малко и все по-малко в такива състояния на съзнанието, в които можеше да вижда в духовния свят. И той все повече и повече се вживяваше във физическото поле, развиваше логическото мислене и се чувствуваше като един Аз. При това ясновидството все повече намаляваше. Човекът възприема сега външния свят и бива все повече вплетен в него, обаче връзката с неговия свят .../липсва малко текст/...следователно можем да кажем: В древни времена човекът беше едно духовно същество, защото живееше като духовно същество в непосредствена социална връзка като другар на други духовни същества. Той се чувствуваше като принадлежащ към други духовни същества, които днес не може да вижда със своите обикновени сетива. Както знаем, и днес освен светът, който ни заобикаля непосредствено, около нас същества, в които живеят други духовни същества. Но днес човекът не вижда в тях със своите обикновени сетива, със своето нормално съзнание. Обаче по-рано той е общувал с духовни същества, както през време на нощния сън, така и през време на споменатите междинни състояния на съзнанието. Той живееше в тези духовни светове и общуваше тези други същества. Сега обаче той не може това при своето обикновено съзнание. Той е бил, така да се каже - изгонен от своето отечество, от духовния свят и с всяко ново земно въплъщение все повече откъснат от него. В центровете, където е бил развиван духовния живот и в онези познания и науки, в които хората още са знаели нещо за подобни неща, те винаги са вземали под внимание, че нашите въплъщения са минали през такива различни земни епохи. Те са насочвали поглед към една много древна епоха, която се е намирала даже и преди Атлантската катастрофа, в която хората са живеели непосредствено съвместно с боговете или духовете и естествено са се чувствували тогава също свършено различно от днес. Защото вие можете да си представите, че човешката душа трябваше да чувствува свършено различно една епоха, през която знаеше напълно сигурно, че може да вижда духовните висши същества и когато сама знаеше, че е член на висшите светове. Поради това тя усещаше и чувствуваше нещата свършено различно от днес. Трябва да си представите, когато насочвате поглед върху тези неща, че също и днес ние се научаваме да говорим и мислим, когато израстваме между хора: защото това са способности, които можете да добиете само между хора. Ако днес някое дете би било поставено на някой изолиран остров и би израстнало там без общение с хората, то не би развило способността да говори и да мисли. Следователно, за да развие едно същество нещо, което е необходимо за неговото разви-

тие, това зависи от факта, дали то израства между този, или онзи род същества и живее съвместно с тези, или онези същества. От това зависи нещо за развитието му. Вие можете да наблюдавате това при животните: известно е, че кучетата, които са откъснати от отношенията, в които те живеят съвместно с хората и са пренесени в такива отношения, в които нямат никакво общение с хората, се отучват да лаят. Тогава потомците на такива кучета обикновено не могат да лаят. Много зависи от, дали едно същество израства и живее между такива, или други същества. Следователно можете да си съставите един образ за това, че не е все едно, дали живеете между днешните хора на физическото поле, дали по-рано сте живели - така да се каже същите души, между духовни същества в един духовен свят, в който днес нормалният поглед не прониква. При такива условия душата също се развиваше различно, човекът имаше в себе си други подтици, когато живееше между Боговете. Човекът е развил други способности между хората и други способности когато е живял между Боговете. Това винаги е значело едно висше познание. Такова едно познание е поглеждало в миналото, в древните епохи, когато хората са общували - така да се каже непосредствено с божествено-духовните Същества. А непосредственото отношение с божествено-духовните Същества действуваше така, че душата се чувствуваше съпринадлежаща към божествено-духовния свят. Това обаче пораждаше също такива подтици, които още бяха божествено-духовни в съвършено друг смисъл отколкото са днешните сили. Там където душата действуваше така, че се чувствуваше съпринадлежаща към висшия свят, там от тази душа говореше също една воля, която произхождаше от божествено-духовния свят. За такава воля можеше да се каже: тази воля е вдъхвана, защото душата живееше между Боговете.

За тази епоха, в която човекът още е бил едно с божествено-духовните Същества, за тази епоха говорят такива познания като за златната епоха, или КРИТА ЮГА. Следователно това е една древна епоха, която трябва да търсим даже преди Атлантската катастрофа. След това дойде следващата епоха, когато хората не чувствуваха вече така силно тяхната връзка с божествено-духовния свят, както през времето на Крита Юга, когато те не чувствуваха вече така много техните подтици определени от съвместния живот с Боговете - също и техния поглед се затъмни вече по отношение на духа и на душата. Но те все пак имаха един спомен за съвместния живот с Боговете и духовете. Това беше особено ясно през време на Древно-индийската епоха. Тогава много лесно можеше да се говори върху духовни неща: вниманието на хората можеше да бъде насочено към външния свят на физическото възприятие и все пак можем да

кажем, че те виждаха в него една майа, или илюзия, защото хората не отдавна имаха тези физически възприятия. Такъв беше случаят в Древна Индия. Наистина душите в Древна Индия не виждаха вече самите Богове, но те все пак виждаха духовни факти и по-нисши духовни същества. Висшите духовни Същества бяха виждани само от малък брой хора, но и за тях също се беше затъмнило онова живо съвместно живеене с Боговете. Волевите подтици от божествено-духовния свят бяха вече изчезнали. В замяна на това все още съществуваше възможността хората да добият един поглед в духовните факти поне при особени състояния на съзнанието - в спящо състояние, или гореспоменатите междинни състояния на съзнанието. Обаче най-важните факти на този духовен свят, които по-рано душите действително изживяваха, сега бяха станали вече един вид познание на истината, като нещо, което душата все още положително знаеше, но което действуваше вече като едно познание, като една истина. Без съмнение хората бяха още в духовния свят, но в тази по-късна епоха сигурността не беше вече така силна, че този свят съществува, както по-рано. Тази епоха се нарича сребърна епоха, или *Трета Юга*. След това дойдоха епохите на онези въплъщения, когато хората чувствуваша техния поглед откъснат от духовния свят, когато вниманието им беше насочено все повече и повече към непосредствено външния сетивен свят, когато те се закрепостиха в този сетивен свят - когато вътрешното азово съзнание, истинското човешко съзнание все повече и повече излезе на преден план. Тази епоха се нарича Бронзова епоха, или *Двапара Юга*. През време на тази епоха хората нямаха вече едно такова непосредствено познание за духовния свят както по-рано, обаче все още в общото човечество беше останало нещо от духовния свят. Това би могло да бъде оприличено на положението: като че в съвременните хора, когато стават по-възрастни, е останало нещо от радостта на младостта..., а тази младост е минала вече, но хората я чувствуват - те знаят, че я познават, че могат да говорят за нея като за нещо, с което са запознати. Така в миналото душите елха запознати още с нещо, което води във духовните светове. Това е съществено в тази Двапара Юга. След това дойде една друга епоха, една епоха, в която и това запознанство с духовния свят престава да съществува, когато така да се каже вратите на духовния свят се затварят за хората. В тази епоха погледът на хората беше все повече и повече ограничен във външния сетивен свят и в ума, който обработва впечатленията на сетивата, така че хората могат вече само да размишляват върху духовния свят. Това е най-нисшата форма да се знае нещо за духовния свят. Това което сега хората действително знаеха от тяхното собствено изживяване, е сетивният физичес-

ки свят. Ако хората искаха да знаят нещо за духовния свят, те трябваше да постигнат това чрез размишление. Това е онази епоха, в която човекът стана най-недуховен и затова най-много се установи и затвърди в сетивния свят. Обаче това беше необходимо, за да може той постепенно да развие до най-висока степен своето себесъзнание. Защото само чрез грубото съпротивление на външния свят човекът можеше да научи да различава себе си от външния свят и да се чувствава като едно отделно собствено същество. Тази последната епоха е наречена *Кали Юга*, или тъмна епоха. Изрично отбелязвам, че тези изрази могат да се употребят също за по-големи епохи: така например изразът Крита Юга може да се употреби за един още по-голям период. Защото преди да съществува онази златна епоха, която беше описана, човекът участвуваше със своя живот в още по-висши светове: поради това бихме могли да обхванем тези още по-стари времена с това име. Но когато се ограничим в по-малки периоди, когато се спрем на онзи размер на духовното изживяване, което бе описано - тогава можем да делим епохите по този начин, както сторихме това сега. За всички такива епохи можем да дадем напълно определени периоди.

Вярно е, че развитието върви бавно и постепенно, обаче съществуват граници, за които можем да кажем: по-рано беше това господствуващо главно това отношение на живота и това съзнание. Така трябва да приемем, че в смисъла, в който първо говорихме за това, Кали Юга е започнала в годината 3101 преди нашето летоброене. Така ние виждаме, че с всяко ново въплъщение нашите души са се явявали на Земята, като през тези нови въплъщения погледът на хората се е затварял все повече и повече пред духовния свят и така е бил все повече ограничен във външния сетивен свят. Така ние виждаме, че с всяко ново въплъщение нашите души идват във все нови отношения, в които винаги може да се случи нещо ново. Онова, което можем да добием в Кали Юга е: да се затвърдим в нашето себесъзнание. По-рано това не беше възможно, защото трябваше да приемем първо Аза в себе си.

Ако сега някои души са пропуснали да приемат в едно въплъщение онова, което именно съответната епоха дава, тогава е много трудно те да наваксат това. Те трябва да чакат дълго време, докато стане възможно да наваксат все пак в известно отношение пропуснатото. Но ние съвсем не бива да се облягаме на това.

Това искаме следователно да извикаме пред погледът на душите си, че някога е станало нещо много важно, като вратите на духовния свят са били, така да се каже - затворени пред нашите души. Това беше също онази епоха която действуваше Йоан Кръстител и в която действува-

ше също и Христос. За това време, което вече беше видяно да се изминат от 3100 години от тъмната епоха, беше съществено, че всички хора се бяха прераждали вече няколко пъти, най-малко един до два пъти в тази тъмна епоха. Азовото съзнание се беше вече затвърдило. Споменът за духовния свят се беше вече изпарил и ако не искаха да изгубят връзката напълно с духовния свят, хората трябваше да се научат да изживяват този духовен свят в техния Аз. Те трябваше така да развият техния Аз, че поне в своята вътрешност този Аз трябваше да бъде сигурен: съществува един духовен свят и човекът принадлежи на този духовен свят, че съществуват по-висши духовни Същества. Азът трябваше да направи себе си способен, да има една възможност да чувствава духовния свят, да вярва, в духовния свят.

Ако някой би изразил във времето на Христа Исуса това, което беше истината в онова време, той би могъл да каже: По-рано хората можеха да достигнат царството небесно, да го живеят във от техния Аз, в онези духовни величини, до които те стигаха, когато излизаха във от себе си. Човекът трябваше да живее в царствата небесни, царствата на духовния свят далече от Аза. Сега той не може да живее в тези царства така, сега той се е изменил до такава степен, че Азът трябва да живее тези царства вътре в себе си. Тези царства небесни са дошли така близо до човека, че те действуват в Аза.

Това именно казваше Йоан Кръстител: "Наближили са Царствата небесни". Т.е. те са дошли близо до човешкия Аз. По-рано тези царства са били във от човека, сега той трябваше да разбере наближилото царство небесно в своята най-близка същина, в своя Аз. И понеже през време на тази Тъмна епоха, през време на Кали Юга човекът не можеше да излезе във от себе си, не можеше да излезе от сетивния свят в духовния свят, божественото Същество - Христос, трябваше да слезе до физическия сетивен свят... Тази е причината, поради която Христос трябваше да слезе в един човек от плът - в Исуса от Назарет, за да могат хората гледайки, живота и делата на Христа на физическия свят, да добият намирайки се във физическо тяло връзката с царството небесно, с духовния свят. Така щото, във времето когато Христос ходеше по Земята, ние имаме сред Тъмната епоха една епоха, когато хората, които не живеяха в тъмнина и тъпотата бяха разбрали тяхното време, можеха да си кажат: "Необходимо е Бог да слезе до човеците, за да добият те отново връзката с духовния свят, която бяха изгубили."

Ако в онова време не би имало никакви хора, които да разберат това, които да намерят една сърдечна връзка с Христа, тогава човечеството било изгубило постепенно своята връзка с духовния свят - хората не би-

ха приели в техния Аз връзката с царствата небесни. Би могло напълно да се случи, щото събитието на явлението Христово на Земята да мине навсякъде незабелязано покрай тях и всички хора да бяха продължавали да живеят в тъмнина. Тогава човешките души биха изсъхнали, биха опустели, биха загинали. И без Христа те биха се въплъщавали още известно време, но не биха могли да посадят в техния Аз това, с което биха намерили връзката с царствата небесни. Би могло да се случи, щото събитието на явлението Христово на Земята да мине навсякъде незабелязано, както например не го забелязаха хората от Рим. Нали там се казваше: "Еди къде си има една отдалечена мръсна улица, където живее една секта отвратителни хора и между тях живее един ужасен дух, който се нарича Исус от Назарет и проповядва на хората всякакви неща, които ги подбуждат да вършат лоши дела". - толкова се знаеше в определено време в Рим за Христа!

И Вие знаете може би също, че така важният римски историк Тацит беше този, който описа по един подобен начин събитията от Палестина около 100 години след като те бяха станали.

Следователно, действително не всички хора забелязаха, че там бе станало едно от най-важните събития на Земята: това именно, което можеше да спаси хората от тъмната епоха, да им помогне да преминат благополучно Кали Юга. Това събитие беше просияло като божествена светлина в земната тъмнина. Възможността за по-нататъшното развитие на човечеството бе дадена благодарение на това, че се намериха някои Души, които разбраха онзи важен момент, който знаеха - що значи, че Христос е ходил по Земята.

Пренесете се в онова време, тогава лесно ще можете да си кажете: Да, човек можеше да живее във времето на Христа и въпреки това да не знае нищо за явлението на Христа Исуса на физическото поле! Човек можеше да живее на Земята, без да приеме в своето съзнание това най-важно земно събитие. Не би ли било възможно и днес да стане нещо безкрайно важно без хората да го приемат и тяхното съзнание? Не би ли могло да се случи, щото нашите съвременници да нямат никакво предчувствие за най-важното, което става в света? Така е в действителност! Защото днес става нещо много важно, но то може да бъде възприемано само от духовния поглед. Днес много се говори за преходни времена: ние живеем в едно такова преходно време и то в едно от най-важните. И важното е, че ние живеем точно във времето, когато Тъмната епоха е изтекла; и че сега именно започва една епоха, когато хората постепенно развиват нови способности, когато душите на хората постепенно се изменят.

Обаче фактът, че по-голяма част от хората не забелязват нищо от тази промяна, това не трябва да Ви учудва, защото по-голяма част от хората също не забелязаха, когато в началото на нашето летоброене стана Христовото събитие. *В 1879 година изтече Кали Юга и сега ние трябва да се живеем в една нова епоха.* И това, което започва тук, то подготвя хората за нови душевни способности.

Първите признаци на тези нови душевни способности ще бъдат забелязани вече относително скоро в отделни души. И те ще се покажат по-ясно в средата на тридесетте години, приблизително във времето между 1930 и 1940 година. Годишите 1934, 1935 и 1937 ще бъдат особено важни.

Тогава у някои хора ще се покажат особени способности, като естествени заложби. В това време ще станат големи промени и ще се изпълнят пророчества на библейските документи. Тогава всичко ще се измени за душите, които живеят на Земята, а също и за онези, които вече не са във физическо тяло. Безразлично къде се намират, тези души, ще развиват вече напълно нови способности. Всичко се изменя: обаче най-важното събитие на нашето време е една дълбоко проникваща промяна в душевните способности на хората. Кали Юга е изтекла и сега човешките души започват да развиват нови способности, онези способности, които - понеже е настъпило времето за това - ще направят да проникнат от само себе си в душите ясновидски сили, онези ясновидски сили, които именно през време на Кали Юга трябваше да потънат в подсъзнанието. Тогава ще има определен брой души, които ще преживеят забележителното събитие, че ще имат азовото съзнание - себесъзнанието, но наред с това за тях ще бъде така, като че живеят в един свят, който всъщност е един свят съвършено различен от този на тяхното обикновено съзнание: то ще бъде като нещо сяркообразно, като едно предчувствие, като че някой сляпо роден ще бъде опериран... Чрез това което наричаме езотерично обучение, тези ясновидски способности ще бъдат постигнати много по-добре. Но понеже хората напредват в тяхното развитие, това ще се яви в неговите най-първични наченки, в неговите най-елементарни степени чрез самодейното естествено развитие на човечеството.

Обаче много лесно би могло да се случи - и би могло да се случи много по-лесно отколкото по-рано -, че хората в нашата епоха да не бъдат в състояние да разберат нещо подобно, да не разберат това най-важно събитие за човечеството. Би могло да се случи хората да не бъдат въобще в състояние да разберат, че това е едно действително виждане в един духовен свят, макар и това виждане да бъде сяркообразно и смъртно. Би

могло да се случи например така, че злостта, материализмът да бъдат толкова големи на Земята, че по-голяма част от хората да не проявят и най-малко разбиране, и онези, които ще имат това ясновиждане ще бъдат затваряни в лудниците между другите, които са действително умопобъркани. Следователно би могло да се случи, щото тази епоха да мине незабелязано между хората, макар и днес ние да произнасяме това, както са го произнасяли някога Йоан Кръстител като предтеча на Христа и самият Христос: "Настъпила е една нова епоха, когато хората трябва да направят една крачка нагоре в царствата небесни".

Много лесно би могло да се случи, щото великото събитие да мине покрай хората без разбиране от тяхна страна...Когато след това в годините след 1930 до 1940 материалистите ще възтържествуват, те ще кажат: "Намериха се наистина известен брой умопобъркани, но нищо от великото, което се очакваше да се случи, не се случи. "Обаче, което може да настъпи, ще бъде това, че хората ще могат да добият новата способност на възприемане в етерния свят - отначало поне известен брой хора -, а другите ще ги последват все повече и повече, защото в течение на 2500 години човечеството ще има време да развие все повече и повече тези сили и способности. Ако материалистите биха възтържествували и човечеството биминало покрай тези събития, без да ги забележи, *това би било едно нещастие за човечеството*. В това време хората не бива да пропускат случая. Обаче едно пропускане би било голямо нещастие и тогава човечеството би трябвало да чака да настъпят по-късни времена, за да наваксат пропуснатото, за да развие допълнително новата способност. Това ще бъде способността, която ще позволи на хората да виждат около тях нещо в етерния свят, които те нормално не могат да виждат. Сега човекът вижда само физическото тяло на човека, а тогава той ще бъде в състояние да вижда и етерното тяло макар и като сянкобразна форма и да живее също връзката на всички по-дълбоки събития в етерното тяло. Хората ще имат образи и предчувствия за събития в духовния свят и ще изпитат, че такива събития ще се изпълнят в три до четири дни също и на физическото поле. Те ще виждат някои неща в етерни образи и тогава ще знаят: утре, или след няколко дни ще се случи това и това.

Такива промени ще дойдат в човешките душевни способности, нещо, което можем да наречем - етерно виждане. Това ще дойде. А какво е свързано с него? Онова Същество, което наричаме Христос се яви на Земята в плът в началото на нашето летоброене. То не ще дойде вече в едно такова физическо тяло, защото това беше едно еднократно събитие. Обаче в посочените времена Христос ще дойде отново в етерна

форма. Тогава хората ще виждат Христа, като са се научили чрез това етерно виждане да израства нагоре до Него, който вече не ще слезе до едно физическо тяло, а само до едно етерно тяло. Следователно хората ще трябва да израстват нагоре до едно виждане на Христа. Защото истинни са думите, които Христос е казал: "Ето, Аз съм с вас всеки ден до края на земните времена. "Той е тук, Той се намира в нашия духовен свят...и особено надарените хора могат винаги да го виждат в този духовно-етерен свят.

Онзи, който бе особено убеден чрез едно такова виждане, беше Павел. Това се случи пред Дамаск. Обаче това етерно виждане ще се развие като една естествена способност при определен брой хора. За хората на бъдещите времена ще бъде все повече и повече едно събитие от Дамаск, едно Павловско събитие, ще бъде възможно те да изживеят това Павлово събитие.

Така ние схващаме сега Духовната Наука в един съвършено друг смисъл. Ние научаваме, че тя е нещо, което ни поставя една извънредно голяма отговорност, защото тя е една подготовка за съвсем конкретно събитие на новото явление Христово. Христос ще се яви отново затова, защото хората ще се издигнат до него чрез етерното виждане. Когато схванем това, тогава Духовната Наука ни се явява *като подготовката на хората за Второто Пришествие Христово за новото идване на Христа*. За да не настъпи нещастieto, хората да пропуснат това велико събитие, а да узреят да схванат великия момент, който можем да наречем - *Новото идване на Христос, или Второто Пришествие*. Човекът ще стане способен да вижда етерни тела и между тези етерни тела, той ще бъде способен да вижда също и етерното тяло на Христос, т.е. да се вратне в един свят в който за неговите новопробудени способности ще му се яви Христос.

Тогава не ще бъде вече необходимо да доказваме съществуването на Христа позовавайки се на всякакви документи, а ще има очевидци за присъствието на живия Христос, такива, които ще го виждат в неговото етерно тяло. И при изживяването, което ще имат, те ще научат, че това е същото онова Същество, което в началото на нашето лeтoбpoенe извърши Тайната на Голгота -, че това е Христос. Подобно както някога Павел бе убеден пред Дамаск: това е Христос...,така ще има хора, които чрез тяхното изживяване в етерния свят ще се убедят, че Христос действително съществува - живее. *Тази е най-великата тайна на нашата епоха: тайната на новото Христово идване* - и така се представя тя в нейната форма. Обаче материалистичното разбиране ще завладее по определен начин това събитие. Вярно е, че това, което бе казано сега, ще

бъде още често пъти възвестявано през следващите години всички действителни духовни познания сочат към тази епоха. Обаче днес материалистичното разбиране покварява всичко, и така ще се случи, че това материалистично разбиране не ще може да си представи, че душите на хората ще трябва да израстват нагоре до етерното виждане и с това до виждането на Христа в етерно тяло. Материалистичното разбиране ще си представи така това събитие като мисли, че Христос ще слезе отново в плът, ще се възплъти отново в човешко физическо тяло. Ще има определен брой хора, които ще използват това в тяхното безмерно високомерие и ще се представят между хората като преродения Христос. Ето защо близкото време ще може да ни донесе лъжливи Христоси. Обаче антропософите трябва да бъдат хора, които ще бъдат така узрели за духовния живот, че не ще смесват новото Христово идване в едно духовно тяло, възприемаемо за едно по-висше виждане с един Христос във физическа плът. Това ще бъдат едни от най-страшните изкушения, които ще се явят пред човечеството. Да изведат хората над това изкушение, тази ще бъде задачата на онези, които научават това чрез Духовната Наука и ще се издигнат до схващането на духа, които не ще искат да снижат духа в материята, а сами ще се издигнат в духовния свят. Така можем да говорим ние за новото идване на Христос и за това че ще се издигнем до Христа в духовния свят чрез усвояване на етерното виждане. *Христос е постоянно тук, но той е в духовния свят.* И ние можем да стигнем до него, когато се издигнем в този свят.

И цялото антропософско учение би трябвало да се превърне в нас в силното желание, да не оставим това събитие да мине незабелязано покрай човечеството, а във времето, което имаме на разположение, да развиваме постепенно едно човечество, което да бъде узряло да развие тези способности в себе си и с това да се обърне отново с Христа. Защото иначе човечеството ще има да чака дълго, дълго време, докато отново ще има - ще може да има такъв случай. То ще трябва да чака дълго време... до едно ново прераждане на нашата планета земя. /бъдещия Юпитер/. Ако човечеството би минало незабелязано покрай това събитие на новото Христово идване, тогава Христос ще бъде виждан в етерното му тяло само от онези, които чрез езотерично обучение ще проявят воля да се издигнат до това изживяване. Обаче великото: постигането на тези способности от цялото човечество, от всички хора, разбирането на това велико събитие чрез естествено развити способности у всички хора... това ще бъде невъзможно за още дълго, дълго време. Така ние виждаме, че в нашата епоха съществува вече нещо, което оправдава съществуването и действието на Духовната Наука в света. Това,

което иска тази Духовна Наука, не е само задоволяването на теоретически нужди на научно любопитство, че Духовната Наука подготвя хората за това събитие, подготвя го да застане по един правилен начин във времето и да вижда с ясен ум и познание това, което е действително тук, но би могло да мине незабелязано покрай хората, без те да могат да съберат неговите плодове: това е важното.

И ще бъде извънредно важно да схванем това събитие на явлението Христово, защото то ще бъде последвано от други събития. Както Христовото събитие от Палестина беше предшествувано от други събития, така онези които пророчески възвестиха събитието от Палестина, ще го последват сега след охарактеризиралото време, след като той самият ще е станал отново видим за човечеството в своето етерно тяло, ще го последват онези, които по-рано възвестиха пророчески неговото първо идване. Всички онези, които подготвиха неговото идване, ще се явят в една нова форма на онези, които ще изпитат новото Христово събитие. Хората отново ще познаят онези, които живяха на Земята като Мойсей, Абрахам и пророците. И хората ще знаят, че също както Абрахам /Авраам/ беше предтеча на Христос подготвяйки неговото идване, той ще поема върху себе си мисията да помага след това в работата на Христос. Така, ако не преспи най-важното събитие на бъдещето време, човекът ще се врати в едно общество с всички онези, които като патриарси бяха предшественици на Христовото събитие. Той ще се свърже с тях. И отново ще се яви целият хор на онези, до които ние ще можем да се издигнем. Този който доведе хората долу във физическото поле, ще се яви отново след Христа и ще свърже отново хората с духовния свят. /Адам/

Когато насочим поглед назад далече в развитието на човечеството, ние спираме поглед на онзи момент, за който казваме: от този момент човечеството слиза все повече и повече от общението духовния свят в материалния свят. Макар и този образ да има своята материална страна, ние можем да го използваме тук. По-рано човекът беше другар на духовни Същества, неговият дух се намираще в духовния свят. Чрез това, че живееше в духовния свят, той беше един син божи. Обаче онова, което беше тази все повече и повече въплъщаваща се душа, взе все повече участие във външния свят. В този външен материален свят сина божи беше в човека и той все повече хареса дъщерите на Земята, т.е. онези души които хранеха симпатия към физическия свят. Това отново значи: Пропитият по-рано с божествена духовност човешки дух се потопи надолу във физическата сетивност: той стана съпруг на ума, който е свързан с мозъка и го вплете в сетивния свят. А сега той трябва да намери пътя отново

да възлезе, да измине нагоре пътя, по който е слязъл и да стане отново син божи. Синът човечески какъвто той стана, би се покварил тук долу във физическия свят, ако като син човечески не би възлязъл отново при духовните Същества, при божествените същества, в светлината на духовния свят, ако в бъдеще не би харесал дъщерите на Боговете. За развитието на човечеството беше необходимо синовете Божии да се свържат с дъщерите на човеците, с душите, които са задържани към физическия свят, за да се научи човекът като син човечески да овладее физическото поле. Обаче за човека на бъдещето е необходимо, като син човечески да изпита удоволствие към дъщерите на Боговете, към божествено духовната светлина на Мъдростта, която светлина трябва да свърже със себе си, за да се вратне после отново в света на Боговете. Волята ще се запали при божествената Мъдрост и най-силният подтик за това ще бъде, когато онзи - онези, които са се подготвили за това, ще видят величествената етерна форма на Христа Исуса. За развилият се по естествен начин до ясновиждане човек ще бъде като едно ново явление на Христа Исуса: по същият начин, както този етерен Христос се яви като духовно същество на апостол Павла. Той ще се яви отново на хората, когато те ще разберат, че трябва да използват за целта тези способности, които ще дойдат с развитието на човешката душа. Ето защо ние трябва да използваме Духовната Наука не само като задоволяване на нашето любопитство, а така че тя да стане за нас една подготовка за великите задачи, за великите мисии на човешкият род, в който трябва да се вратнем все повече и повече.